N:o 33.

Ank. till Riksd. Kansli d. 28 Mars 1870, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Riksdagens år 1869 församlade Revisorers berättelse, angående granskning af Statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1867. (I. A.)

Ofvannämnda revisionsberättelse, jemte de af vederbörande embetsverk och myndigheter i anledning deraf till Kongl. Maj:t afgifna underdåniga utlåtanden och förklaringar, har till Stats-Utskottets behandling blifvit remitterad, och får till följd deraf Utskottet, efter tagen kännedom af dessa handlingar samt inhemtande af de för ärendenas utredning i öfrigt erforderliga upplysningar, härmedelst underställa Riksdagens pröfning de utaf Revisorerne gjorda framställningar, hvilka Utskottet ansett från dess sida påkalla yttranden; följande Utskottet, vid uppställningen häraf, samma ordning, som uti revisionsberättelsen blifvit iakttagen.

Kongl. Arméförvaltningen.

§ 1.

(Rev.-ber. pag. 20. — Utlåt. pag. 293.)

Ang. ersättning för nedtrampad gröda m. m.

Utaf en särskildt afgifven möteskostnads-redogörelse för öfningslägret å Ladugårdsgärdet under år 1867 hade Revisorerne inhemtat, hurusom utgifterna för en derunder företagen sju dagars fältmanöver utgjort 24,383 R:dr 55 öre, deraf endast utbetald ersättning för den skada, som genom nedtrampad ängs- och betes-

mark samt nedrifna stängsel- och gärdesgårdar m. m. blifvit förorsakad till följd af truppers marscher och bivuakering, uppgått till den betydliga summan af 8,014 R:dr 26 öre. Enligt redogörelsen bilagdt syne- och värderingsinstrument, hade nämnda skada blifvit i behörig ordning uppskattad till 9,081 R:dr 2 öre. Skiljaktigheten mellan dessa begge sistnämnda summor föranleddes deraf, att en del af ersättningsbeloppet, vid redovisningens afgifvande, ännu var på rättegång beroende.

Uti sitt i anledning häraf afgifna underdåniga utlåtande har General-intendenten vid berörda öfningsläger hufvudsakligen anfört att, då, såsom i hufvudstadens omgifningar egde rum, nästan all öppen mark vore odlad till åker och äng samt talrika gärdesgårdar å fälten förekomme, dylika skadors uppkomst under större trupprörelser ej torde kunna förhindras.

Med afsende härå och ehuru ifrågavarande ersättning synes Utskottet uppgå till jemförelsevis högt belopp, får Utskottet likväl, enär dylika fältmanövrer icke så ofta torde återkomma, och, sedan uppmärksamheten blifvit å förhållandet fäst, anledning icke saknas, att för framtiden sådana åtgärder vidtagas, att, då större trupprörelser äro af nöden, ifrågavarande slags ersättningar, som under alla förhållanden icke torde kunna helt och hållet undvikas, må, såvidt möjligt är, till beloppet inskränkas, hemställa,

att Revisorernes förevarande framställning icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Kongl. Sjöförsvars-departementets Kansli- och Kommando-expeditioner, Kongl. Förvaltningen af Sjöärendena, Lots- och Fyrinrättningen, Sjökartekontoret, Kongl. Flottan samt Kongl. Skärgårds-artilleriet.

§ 2.

(Rev.-ber. pag. 43. — Utlåt. pag. 438.)

Ang. Skärgårds-artilleriets depôt i Göteborg.

Enligt hvad Revisorerne omförmäla, förvarades för närvarande vid Skärgårdsartilleriets depôt i Göteborg 10 stycken öppna kanonslupar af trä, af hvilka trenne vore ur tjenstgöringstillstånd och enligt Kongl. Maj:ts beslut skulle till salu utbjudas; 14 kanonjollar och en patrullbåt, hvilka alla, såsom otjenliga för vapnet, skulle försäljas, samt några segel- och roddbåtar. Då årliga kostnaden, som från Skärgårds-artilleriets anslag utginge för depôten, kunde beräknas till omkring 50,000 R:dr, hade Revisorerne, jemte omförmälande af den personal, som vid depôten vore anställd, ansett sig böra, under vissa förutsättningar, uttala den åsigt,

att det skulle medföra besparing att, sedan alla fartyg och persedlar, som ej vore användbara för sjöförsvaret, blifvit försålda, öfriga fartyg, materialier och persedlar flyttades till Skärgårds-artilleriets station i Stockholm, hvarefter blott så stor personal, som oundvikligen fordrades för platsens bevakning och det nödvändigaste underhållet af derå befintliga byggnader, behöfde på stället qvarhållas.

Hänvisande till hvad Skärgårds-artilleriets stationsbefälhafvares i anledning häraf afgifna underdåniga utlåtande innehåller, får Utskottet meddela, att, i anledning af Kongl. Fångvårds-styrelsens underdåniga framställning om upplåtande till fångvårdens behof af det i Göteborg belägna nya varfvet, hvarest ifrågavarande depôt vore belägen, Kongl. Maj:t, genom nådigt Bref den 14 December nästlidet år, anbefallt Kongl. Styrelsen att låta uppgöra och till Kongl. Maj:t inkomma med plan och kostnadsförslag till nämnda varfs fullständiga anordnande till ett straffarbetsfängelse, hvaremellertid Kongl. Maj:t bland annat medgifvit, att varfvet tills vidare finge användas till afhjelpande af detta behof, dock utan att större kostnader för sådant ändamål användes, än som för ett provisoriskt begagnande vore oundvikliga, och egde Kongl. Styrelsen att, efter öfverenskommelse med Förvaltningen af sjöärendena, så fort ske kunde, komma i disposition af sådana lokaler, som för sjöförsvarets behof kunde före hela platsens aflemnande umbäras. Med hänsyn härtill har Utskottet funnit Revisorernes framställning i ämnet numera icke föranleda till annan åtgärd, än att

förhållandet till Riksdagens kännedom anmäla.

§ 3.

(Rev.-ber. pag. 43. — Utlåt. pag. 439.)

Ang. arfvode för meddelande af undervisning i praktisk astronomi åt sjökadetter m. fl.

På grund af Kongl. Brefvet den 20 Juni 1837 hade, enligt hvad Revisorerne omförmäla, under revisionsåret utbetalts arfvode af 750 R:dr för meddelande vid härvarande observatorium af undervisning i praktisk astronomi åt sjökadetter äfvensom åt officerare och underofficerare vid Kongl. Flottan. Men då, med afseende på den astronomiska undervisningen åt kadetter, sådan meddelades vid sjöförsvarets undervisningsanstalt, samt, såvidt Revisorerne hade sig bekant, Kongl. Flottans öfriga, nyss omförmälda personal icke begagnade sig af ifrågavarande tillfälle till undervisning, syntes det Revisorerne, som skulle berörda anslag kunna för framtiden indragas; och har, i häröfver afgifvet underdånigt utlåtande, Skärgårds-artilleriets stationsbefälhafvare förmält sig i detta afseende fullkomligt instämma i Revisorernes åsigt, desto heldre som hädanefter lika litet som hittills ifrågakomme, att vid härvarande observatorium någon undervisning i praktisk astronomi åt Kongl.

Skärgårds-artilleriets vare sig officerare eller underofficerare meddelades, samt undervisningen åt sjökadetter bibringades vid Sjökrigsskolan och under öfningsexpeditioner; varande det af stationsbefälhafvaren afgifna utlåtande af Kongl. Förvaltningen af sjöärendena såsom eget yttrande åberopadt.

Enligt Utskottet meddelad upplysning, har, sedan vederbörande numera afsagt sig ifrågavarande arfvode, Kongl. Maj:t under den 25 nästlidne Februari i nåder förklarat, att samma arfvode från och med början af innevarande år skall indragas; Och lärer vid sådant förhållande

Revisorernes framställning i ämnet ej till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholms Stads kronoräkenskaper och länens landsböcker.

§ 4.

(Rev.-ber. pag. 49. — Utlåt. pag. 307.)

Ang. ett oguldet arrendebelopp.

Enligt hvad Revisorerne omförmäla, balanserades under titel »arrendemedel» uti specialräkningen öfver kronouppbörden för revisionsåret i Gullbergs, Bobergs och Walkebo häraders fögderi af Östergötlands län ett belopp af 3,312 R:dr 76 öre, utgörande oguldet arrende för år 1847 för indragna öfverstelöjtnants-bostället Kungs Norrby. Redan år 1860 fästade Rikets Ständers Revisorer uppmärksamhet derå, att berörda belopp då ännu var oguldet samt hemställde, att mera kraftiga åtgärder, än som dittills ifrågakommit, måtte vidtagas för indrifvande af nämnda fordran. Sedan Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, uti deröfver afgifvet underdånigt utlåtande, bland annat upplyst, att arrendemedlen icke kunnat indrifvas, emedan såväl dåmera aflidne Arrendatorn J. Pettersson, som hans löftesmän, saknade tillgång och befunno sig i konkurstillstånd, samt att fråga blifvit hos Länsstyrelsen väckt om afskrifning ur kronoräkenskaperna af berörda arrendemedel, hemställde 1861 års Revisorer, som inhemtade, att frågan befann sig i oförändradt skick, det Kongl. Kammarrätten måtte anbefallas vaka deröfver, att den väckta frågan om medlens afskrifning blefve utan dröjsmål afgjord. Genom Resolution den 8 Februari 1862 blef sedermera frågan afgjord af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som med vissa vilkor beviljade den sökta afskrifningen. Kongl. Kammarrätten, hvars pröfning frågan underställdes, förklarade åter uti utslag den 24 November sistnämnda år att, enär, med afseende å de i målet förekomna omständigheter, det icke kunde anses vara lagligen utredt, hvarken att uti Arrendatorn Petterssons år

1848 i konkurstillstånd försatta bo ej funnits annan tillgång till gäldande af berörda arrendefordran, än den i sådant afseende redan använda, eller att den ene af Pettersons trenne löftesmän, Magnus Andersson i Gerstad, hvilken det ålåge att med hvad han egde och framdeles kunde förvärfva ansvara för betalningen af samma fordran, dertill saknade all tillgång, Kongl. Kammarrätten, med upphäfvande af det underställda beslutet, funne den sökta afskrifningen icke under dåvarande förhållanden kunna beviljas; i följd hvaraf det ålåge vederbörande uppbördsman, att skyndsamligen vidtaga lagliga åtgärder till beredande af godtgörelse åt Kronan för omförmälda arrendebelopp. Öfver detta utslag anförde uppbördsmannen underdåniga besvär hos Kongl. Maj:t, som, på sätt af nådiga Resolutionen den 15 Januari 1864 inhemtades, enär klaganden icke med behörigen godkänd eller eljest laga kraftvunnen sysslomannaräkning i Arrendatorn Pettersons konkurs ådagalagt, att all vidare tillgång i konkursen saknades till gäldande af Kronans fordran samt, vid det förhållande att ene löftesmannen, Magnus Andersson, ännu lefde, utväg att för samma fordran af honom erhålla någon godtgörelse tilläfventyrs framdeles kunde uppstå, fann skäligt att, med afslag å besvären, gilla det beslut, hvaruti Kongl. Kammarrätten i målet stadnat.

Oaktadt det således ålegat uppbördsmannen att skyndsamligen vidtaga lagliga åtgärder till beredande af godtgörelse åt Kronan för omförmälda arrendebelopp, hade likväl, på sätt Revisorerne anmärka, under den långa tid, som sedermera förflutit, uppbördsmannen, så vidt handlingarne utvisade, icke vidtagit någon åtgärd för utbekommande af den tillgång, som ännu kunde förefinnas i Arrendatorn Petterssons konkursbo, för att dymedelst bereda Kronan godtgörelse för berörda fordran, utan allenast låtit anställa utmätningsförsök hos den ene löftesmannen Magnus Andersson, som fortfarande saknade all tillgång. I likhet med hvad 1863 års Revisorer yttrat funno äfven nästlidet års Revisorer det dessutom anmärkningsvärdt, att under den tid af omkring 12 år, som förflöt emellan det arrendemedlen till betalning förföllo och då afskrifningsfrågan anhängiggjordes, vederbörande uppbördsman icke sjelfmant vidtagit alla de åtgärder, som kunnat befrämja Kronans rätt och bästa, utan, sedan den ene af sysslomännen i Petterssons konkurs afträdt sina tillgångar till borgenärers förnöjande, syntes hafva, på sätt dock icke erfordrats, afvaktat den slutliga redovisningen i denne sysslomans konkurs och urarfvabo, innan åtgärd vidtagits för att hos den andra sysslomannen i Petterssons konkurs, hvilken icke då afträdt sina tillgångar, söka bereda Kronan all den godtgörelse för berörda fordran, som hos honom under dåvarande förhållanden kunnat erhållas.

Hänvisande till såväl Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes häröfver afgifva underdåniga utlåtande som vederbörande uppbördsmans förklaring, hvilka, hufvudsakligen berörande förhållanden, hvarom nu icke är fråga, men innefattande föga upplysning i den del af målet, sednast församlade Revisorers anmärkning afser, Utskottet fördenskull icke funnit vara tillfredsställande, får Utskottet, enär vederbörande uppbördsman, som det, enligt Kongl. Kammarrättens, af Kongl. Maj:t

gillade utslag af den 24 November 1862, ålegat att skyndsamligen vidtaga lagliga åtgärder till beredande af godtgörelse åt Kronan för omförmälda arrendebelopp, icke, såvidt af förklaringen kunnat inhemtas, ännu vidtagit någon åtgärd för utbekommande af den tillgång, som kan förefinnas i Arrendatorn Petterssons konkursbo, utan till stöd för sin uppgift att all tillgång deri saknades, allenast åberopat de i afskrifningsfrågan företedda verifikationer, hvilka Kongl. Maj:t lika med Kongl. Kammarrätten emellertid funnit icke lagligen ådagalägga sådant förhållande, hemställa,

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes anbefalla vederbörande att skyndsamligen vidtaga lagliga åtgärder för utredande, om och hvilken tillgång ännu kan förefinnas i Arrendatorn Petterssons konkursbo, till betäckande af Kronans ifrågavarande arrendefordran samt tillse att, derest sådan tillgång finnes, densamma må utan vidare dröjsmål Kronan tillgodokomma, äfvensom att, utan afbidan å afskrifningsfrågans slutliga afgörande, i laga ordning verkställa undersökning till utrönande deraf, huruvida vederbörande uppbördsman kan hafva försummat att i behörig tid vidtaga alla på honom beroende åtgärder för bevakande af Kronans rätt i afseende å berörda arrendefordran och dymedelst tillskyndat Kronan någon förlust.

§ 5.

(Rev.-ber. pag. 50. — Utlåt. pag. 310.)

Ang. redovisning för försålda skogseffekter.

Uti Kongl. Maj:ts nådiga instruktion för skogs- och jägeristaten i riket af den 16 Mars 1838 föreskrifves, i afseende å redovisningen för försålda skogseffekter och kontrollen öfver derför inflytande medels leverering, att, sedan auktion å skogseffekter blifvit af dertill utaf Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordnad kronobetjent, i distriktförvaltarens eller, om han är hindrad, revierförvaltarens närvaro förrättad, skall det af dessa tjenstemän till riktigheten attesterade auktionsprotokoll insändas till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som det åligger att utfärda behöriga uppbördsordres derå till kronofogden, den der, i den mån medlen hunnit indrifvas, hvilket, sist inom nästpåföljande April månads utgång, bör till fullo vara verkstäldt, skall desamma till landtränteriet för skogsplanteringskassans räkning leverera. Jemte omförmälande häraf, hafva Revisorerne uttalat den åsigt, att, till följd af berörda föreskrift, beloppet af försålda skogseffekter bort, på sätt i

allmänhet ock skett, i fögderiernas specialräkningar samt landsböckerna uppdebiteras och redovisas samt den utestående uppbörden balanseras. Vid granskning af räkenskaperna för Elfsborgs län, hade Revisorerne emellertid funnit, att ett annat förfaringssätt derstädes egt rum I specialräkningen för länets ränteri upptogs nemligen ett under revisionsåret influtet sammanlagdt belopp af 38,562 R:dr 69 öre, Skogsplanteringskassans medel, hvilken uppbörd, enligt hvad verifikationen till räkenskapen utvisade, hufvudsakligen utgjorde köpeskilling för försålda skogseffekter; men detta betydliga belopp, som blifvit af försäljningsmännen omedelbart i landtränteriet levereradt, upptoges hvarken i vederbörande fögderiers specialräkningar eller uti landsboken för länet. Då redovisning således saknades för ifrågavarande skogsförsäljningsmedel, hade Revisorerne varit urståndsatta att bedöma, om medlen å behöriga tider i landtränteriet influtit och till hvad belopp den utestående uppbörden af sådana medel vid revisionsårets början och slut uppgått.

Landshöfdinge-embetet i nämnda län har uti häröfver afgifvet underdånigt utlåtande hufvudsakligen anfört, att det af Revisorerne anmärkta förfarande, ehuru icke fullt öfverensstämmande med den åberopade nådiga föreskriften, likväl sedan mer än 30 år tillbaka i länet iakttagits och haft sin grund derutinnan, att auktionsförrättarne måst, för att bereda afsättning till högsta möjliga pris, på eget ansvar lemna virkesafnämare lämpligt anstånd och derefter skonsamt förfara med medlens indrifning, hvarförutan det icke hade varit möjligt, att till någorlunda pris afsätta skogsprodukterna, samt att anledningen till förevarande anmärkning för framtiden lämpligast kunde undanrödjas derigenom, att auktionsförrättarne till kronofogdarne aflemnade sina redogörelser, för att derefter upptagas i fögderiernas specialräkenskaper.

Ehuru det af Landshöfdinge-embetet anförda förhållande synes Utskottet icke innefatta giltig grund för afvikelse från den till ordning och reda i redovisningssättet ledande nådiga föreskrift i ämnet, likväl och då rättelse i hvad Revisorerne anmärkt för framtiden torde vara att emotse, äfven till följd deraf, att nytt formulär för länsräkenskaperna blifvit fastställdt, enligt hvilket fullständig redovisning för ifrågavarande slags medel bör erhållas, samt blifvande Revisorer, i händelse det anmärkta förhållandet ej sålunda skulle blifva afhulpet, ej lära underlåta att derå ånyo fästa Riksdagens uppmärksamhet, hemställer Utskottet,

att vid den afgifna förklaringen må för närvarande få bero.

§ 6.

(Rev.-ber. pag. 51.)

Ang. användandet af högst 3 procent af den allmänna bevillningen.

Till kostnader för tryckning af formulär och blanketter till taxeringslängder jemte sammandrag deraf samt arfvoden åt Kronans ombud och för protokollföring m. fl. likartade utgifter eger, enligt 76 § af Bevillnings-förordningen, hvarje Pröfningskomité, med undantag af Stockholms stads, för hvilken gäller särskildt stadgande, använda och fördela ett belopp, motsvarande högst tre procent af den summa, hvartill hela länets allmänna bevillning för året uppgår. För det sätt, hvarpå dessa medel i de olika länen blifvit använda, hafva Revisorerne meddelat redogörelse uti en berättelsen vidfogad tabell, hvilken för fullständighets skull tillika innefattar uppgift öfver beloppet af de rese- och traktamentspenningar till ledamöter i Pröfningskomitéer, ordföranden i bevillningsberedningar m. fl., som i de olika länen blifvit under revisionsåret utanordnade.

Af så väl berörda tabell som af Utskottet meddelade utdrag af Pröfningskomitéernas protokoll i tvänne län har Utskottet inhemtat, att det högsta helopp, som till Pröfningskomitéernas förfogande stälts, nästan utan undantag blifvit till fullo disponeradt, utan att, såvidt protokollen utvisa, några särskilda förhållanden påkallat användandet af så stort belopp. Hvad särskildt det ena af berörda län angår, hade Pröfningskomitéen sålunda förfarit, att, jemte det ersättning till vissa belopp för olika ändamål blifvit bestämd, tillika förordnats, att öfverskottet af bevillningsprocenten skulle fördelas å vederbörande tjenstemän, som hade bestyr med debitering, uppbörd och redovisning af bevillningsmedlen, efter samma proportion som förut blifvit följd. Då emellertid ett sådant förfarande synes grunda sig å en mindre riktig uppfattning af Bevillnings-förordningens föreskrifter, hvilka, för undvikande af en sådan, till ökade utgifter ledande tolkning, möjligen torde böra förtydligas, men det icke tillkommer Stats-Utskottet att i sådant hänseende till Riksdagen framställa något förslag, hemställer Utskottet,

att frågan i denna del må till vederbörligt Utskotts handläggning öfverlemnas.

Statens

Statens Jernvägsbyggnader.

§ 7.

(Rev.-ber. pag. 75. — Utlåt. pag. 313.)

Ang. redovisning m. m. för i enskild bankinrättning insatta medel.

Ehuru de summor, hvilka från Kongl. Styrelsen öfver Statens jernvägsbyggnader utbetalts för arbeten å nordvestra stambanan, Laxå — Christinehamn och Christinehamn — Carlstad, till större delen blifvit af Styrelsen insatta uti Wermlands enskilda bank, som för dessa banors räkning fått under revisionsåret emottaga 660,000 R:dr, uppdebiterades likväl icke dessa summor å det uti Styrelsens hufvudbok förekommande konto med nämnda bank, hvilket endast upptoge de vid årets början och slut för sådant ändamål i banken innestående medel. De särskilda remisserna påfördes deremot direkte banorna, hvilka dock uti sina räkenskaper uppdebiterade desamma endast i mån som de blifvit i nämnda bank lyftade. Revisorerne, hvilka, i följd deraf, att räkenskapen icke utvisade de dagar, då omförmälda insättningar och uttagningar egt rum, ej varit i tillfälle att beräkna beloppet af den ränta, som för dessa medel skäligen bort Styrelsen tillgodoföras, hade emellertid fästat sin uppmärksamhet derå, att någon sådan räntegodtgörelse icke syntes hafva ifrågakommit, samt att behörig öfverensstämmelse, de särskilda redogörelserna emellan, ej förefunnes.

I anledning häraf hade Kongl. Styrelsen i underdånigt utlåtande anfört, att Styrelsen, som icke ansett sig berättigad, än mindre skyldig att med de till dess disposition ställda statsmedel företaga några ränteinbringande transaktioner, och funnit det vara med för stor risk förenadt, att så stora summor, som vanligen behöfdes för hvarje aflöning, förvarades hos kassör i enskild lokal, med Wermlands enskilda bank afslutat den öfverenskommelse, att de medel, hvilka för bankens räkning af Styrelsen insattes i Skandinaviska Kredit-aktiebolaget härstädes, och för hvilka medel Styrelsen, bankens ansvarighet oberäknad, dessutom anskaffat styrelseledamöternas enskilda borgensförbindelser, skulle på behöriga reqvisitioner tillhandahållas vederbörande tjensteman vid nordvestra stambanan i de sedel- och myntsorter, som för jernvägen erfordrades; hvarvid med afseende derpå, att för dessa medel, som i allmänhet endast några få dagar funnes i banken innestående och ständigt måste hållas tillgängliga, banken icke velat erlägga någon ränta, den ytterligare fördelen för Styrelsen tillika vore betingad, att vid de tillfällen, då penningebehof till större eller mindre belopp för banan uppstode, men detta behof af en eller annan anledning icke kunde af Styrelsen genast fyllas, det erforderliga

beloppet af banken räntefritt försträcktes, hvilket förfaringssätt, vid flera tillfällen, varit af stor nytta för Styrelsen, hvilken derigenom undvikit att för sådana penningebehof, som icke kunnat på förhand så noga beräknas, hålla en så stor kassa, som i annat fall varit erforderlig. Vid sådant förhållande hade Styrelsen icke ansett det vara behöfligt att låta föra särskild räkning öfver insättningarne i och uttagningarne ur banken, men skulle Styrelsen, för den händelse en öfversigt deröfver vore i ett eller annat afseende af intresse, draga försorg derom, såväl att särskildt konto upplades i Styrelsens hufvudbok, utvisande de särskilda insättningarne i banken för banans räkning, som ock att banans räkenskap åtföljdes af en särskild räkning med banken, utvisande de särskilda uttagningarne ur banken.

Då, för erhållande af en lättare öfversigt af likartade penningetransaktioner emellan Kongl. Styrelsen och enskilda bankinrättningar, derest sådana anses fortfarande böra ega rum, ifrågavarande räkningar synas vara af behof påkallade, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes förständiga Kongl. Styrelsen öfver Statens jernvägsbyggnader, att om införande i räkenskaperna af ifrågavarande bankräkningar för framtiden draga försorg.

§ 8.

(Rev.-ber. pag. 76. — Utlåt. pag. 315.)

Ang. redovisning för auktionsmedel.

Af räkenskaperna för södra stambanan hade Revisorerne inhemtat, dels att en summa af 10,210 R:dr 98 öre, utgörande influten godtgörelse för åtskilliga å offentliga auktioner i slutet af år 1864 försålda byggnadseffekter och materialier, först i December månad 1867 i södra stambanans kassa influtit och dels att dylika auktionsmedel till belopp af 2,542 R:dr 13 öre ännu vid 1867 års slut befunnes oredovisade. Då, enligt hvad de räkenskaperna bilagda auktionsprotokoll utvisade, endast två till tre månaders anstånd med betalningen för de vid ifrågavarande auktioner försålda effekter varit medgifvet, hade Revisorerne funnit det anmärkningsvärdt, att redovisning för de influtna medlen icke aflemnats förr än närmare tre år efter den tid, då betalningen sålunda bort vara erlagd till auktionsförrättarne, hvilka dessutom tillgodonjutit en provision af dels sex dels åtta procent å försäljningssumman.

I afseende härå har, uti afgifvet underdånigt utlåtande, Kongl. Styrelsen öfver Statens jernvägsbyggnader förmält sig endast böra upplysa, att, sedan Styrelsens revisionskontor gjort anmärkning i ämnet, det oaktadt stora svårigheter

lyckats Styrelsen, genom vidtagande af de, enligt Styrelsens åsigt, mest lämpliga åtgärder, att erhålla redovisning för alla utestående auktionsmedel för södra stambanan, med undantag af 1,500 R:dr, som det oaktadt flera verkställda utmätningsförsök ännu icke lyckats utfå af auktionsförrättaren, en tillförordnad länsman.

Enligt Utskottet meddelad upplysning har det icke heller sedermera lyckats att hos sistbemälde auktionsförrättare utbekomma nämnda belopp, hvadan och enär anledning icke heller förefunnes att framdeles derför erhålla betalning, Kongl. Styrelsen vore betänkt på att i vederbörlig ordning söka tillåtelse till beloppets afskrifning. Enär Kronan således torde tillskyndas förlust i följd deraf, att auktionens förrättande blifvit uppdraget åt en person, som för uppbörden icke lärer hafva ställt någon säkerhet, och dylika förluster för framtiden torde, så vidt möjligt är, böra förebyggas, får, för sådant ändamål, Utskottet hemställa,

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes förständiga Kongl. Styrelsen öfver Statens jernvägsbyggnader att tillse, det vid auktioner till försäljning af effekter från nämnda byggnader sådan säkerhet för auktionsmedlens behöriga redovisande hädanefter må erhållas, att dylika förluster kunna i möjligaste måtto undvikas.

Statens Jernvägstrafik.

§ 9.

(Rev.-ber. pag. 84. — Utlåt. pag. 316.)

Ang. trafikmedlens användande till nybyggnader och anläggningar m. m.

Enligt hvad Revisorerne omförmäla, föreslog Kongl. Maj:t, uti nådig Proposition af den 1 December 1865, det Rikets Ständer måtte till kompletterande af bristande trafikmateriel å redan anlagda stambanor anvisa det för detta ändamål nödiga belopp, i jemnadt tal med 2,000,000 R:dr, mot det att den från och med år 1867 uppkommande behållningen å trafikinkomsterna från Statens jernvägar blefve till Riksgälds-kontoret levererad, hvilken nådiga framställning Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse den 23 Maj 1866 anmälde sig hafva bifallit; men som det var af icke ringa vigt, att denna för bestridande af Riksgälds-kontorets utgifter påräknade tillgång, i den mån den uppkom, blefve utan tidsutdrägt Riksgälds-kontoret tillställd, så och jemte meddelande af sitt beslut derom, att den uppkommande behållningen å trafikinkomsterna från Statens jernvägar skulle till Riksgälds-kontoret ingå, föreskrefvo Rikets Ständer i 193 § af det för nämnda

Kontor utfärdade reglemente, att, så snart räkenskaperna öfver trafiken för hvarje månad hunnit så afslutas att behållningen för månaden kunde uppgifvas, denna behållning ofördröjligen skulle till Riksgälds-kontoret levereras, dock under förbehåll att, i händelse utgifterna för rörelsen å Statens jernvägar och desammas underhåll någon månad icke af inkomsterna betäcktes, den uppkommande bristen finge uppå vederbörlig reqvisition af Riksgälds-kontorets tillgångar ersättas; hvarjemte Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse af den 19 påföljande Juni anhöllo, det Kongl. Maj:t täcktes förständiga vederbörande om denna föreskrifts behöriga iakttagande. Denna underdåniga hemställan behagade Kongl. Maj:t, jemlikt nådigt Bref af den 5 Oktober 1866, på det sätt bifalla, att Styrelsen för Statens jernvägstrafik förständigades, att, jemte det under Januari — Februari månader 1867 skulle till Riksgälds-kontoret levereras den behållning å trafikinkomsterna, som för år 1866 kunde vara disponibel, Styrelsen sedermera vid hvarje månads slut successive borde öfverlemna till nämnda Kontor i jemna tusental Riksdaler den enahanda behållning, som för motsvarande månad förefunnes, med förbehåll att, derest under någon månad det skulle visa sig, att de utgifter, som af Styrelsen skulle bestridas, icke motsvarades af innehafvande disponibla medel, erforderligt belopp af Riksgälds-kontoret omedelbart till Styrelsen på dess reqvisition utbetalades.

Vid granskning af räkenskaperna hade Revisorerne inhemtat, att dessa föreskrifter ingalunda blifvit af trafikstyrelsen iakttagna. Oafsedt att de Riksgäldskontoret tillgodoförda behållningar å trafikinkomsterna icke blifvit inom föreskrifven tid till nämnda Kontor aflemnade, hade trafikstyrelsen till förökande af materialier och inventarier samt till nya byggnader och anläggningar användt största delen af öfverskottet å trafikinkomsterna, utgörande högst betydliga summor. Behållningen å trafikinkomsterna till och med år 1867 hade nemligen utgjort 9,332,054 R:dr 25 öre, och om härifrån afräknades det belopp, hvilket i 1867 års hufvudbok blifvit Riksgälds-kontoret såsom öfverskott å trafikinkomsterna tillgodofördt, utgörande tillhopa 2,480,701 R:dr 73 öre, återstode således ett belopp af 6,851,352 R:dr 52 öre, som trafikstyrelsen utan föregången pröfning af Riksdagen för ofvanberörda ändamål användt. Äfven om Rikets Ständers beslut, enligt skrifvelse af den 23 Maj 1866 och Kongl. Maj:ts derpå grundade nådiga Bref den 5 Oktober samma år, skulle kunna anses innefatta godkännande af styrelsens åtgärd att på nämnda sätt använda de belopp af 1866 och föregående årens trafikinkomster, som under dessa år redan blifvit för sådant ändamål af styrelsen disponerade, syntes det dock Revisorerne, det Rikets Ständers beslut, rörande trafikinkomsterna för år 1867, innefattade bestämd föreskrift derom, att behållna öfverskottet å dessa inkomster skulle till Riksgälds-kontoret öfverlemnas. Då emellertid, enligt hvad räkenskaperne utvisade, behållningen å trafikinkomsten för sistnämnda år utgjort 2,366,150 R:dr 26 öre, men deraf tillgodoförts Riksgälds-kontoret endast 1,068,581 R:dr 62 öre, hade alltså en summa af 1,297,568 R:dr 64 öre under revisionsåret blifvit utan särskildt bemyndigande af styrelsen använd till ökande af förlag m. m. samt deri-

genom undanhållen Riksgälds-kontoret, för hvars utgifter dessa tillgångar varit af Rikets Ständer påräknade. Revisorerne, hvilka funnit detta förfaringssätt i hög grad anmärkningsvärdt, hade ansett sig böra derå fästa Riksdagens synnerliga uppmärksamhet.

Uti häröfver afgifvet underdånigt utlåtande har Kongl. Styrelsen för Statens jernvägstrafik hufvudsakligen anfört, hvad först angår anmärkningen, att styrelsen icke skulle hafva iakttagit föreskriften i Kongl. Brefvet den 5 Oktober 1866, angående öfverlemnande till Riksgälds-kontoret af trafikmedel, att då det endast vore den *disponibla* behållningen å trafikinkomsterna, som till Riksgälds-kontoret skulle ingå, frågan syntes böra inskränka sig dertill, huruvida styrelsen till disponibilitet hänfört ett tillräckligt stort belopp af förhanden varande kontanta tillgångar. Med afseende å ifrågavarande disponibilitet har styrelsen upplyst:

att behållningen å trafikinkomsterna bestode af

a) kontanta medel i styrelsens hufvudkassa och deposition i Riksbanken,

b) kontanta medel i distrikt-kassorna,

c) kontanta medel i trafikstationernas vexelkassor,

d) förskott, hvilka efter hand affördes såsom utgifter, samt

e) fordringar öfver skulder;

att de kontanta medlen i distrikt-kassorna ej öfverlemnades annat än i mån af reqvisitioner, antingen grundade på för hvarje gång uppgjord beräkning öfver den för en kortare tidsperiod erforderliga summan för löpande utgifter, eller med föranledande af någon mera betydande utgift på en gång för större leverans eller dylikt;

att dessa medel vanligen uppginge till sina högsta belopp i slutet af hvarje månad, då distrikt-kassorna måste fyllas, för att motsvara de utgifter för aflöningar m. m., som vid öfvergången från en månad till den andra förekomme, och att behållningarne i distrikt-kassorna i slutet af hvarje månad under år 1867 i medeltal utgjort 107,657 R:dr 90 öre;

att vid hvarje trafikstation måste finnas en så kallad vexelkassa, nödvändig dels för vexling, dels för bestridande af vissa mindre löpande utgifter, hvilka kassor å samtliga stationerna uppginge till omkring 22,000 R:dr;

att förskotten vid hvarje månads utgång under år 1867 i medeltal uppgått till 87,359 R:dr 62 öre;

och att fordringar öfver skulder vid hvarje månads utgång under samma år i medeltal uppgått till 103,948 R:dr 14 öre.

De under litt. b) c) d) e) härofvan upptagna olika delar af behållningen utgjorde ett sådant förlag, som icke vore disponibelt, med mindre Statens jernvägstrafik inställdes och slutliqvidation skedde. Af ofvanstående redogörelse framginge emellertid, att detta förlag vid hvarje månads slut under 1867 uppgått i medeltal till omkring 320,000 R:dr.

Beträffande derefter styrelsens befogenhet att, utan föregången pröfning af Riksdagen, använda den under år 1867 uppkommande behållningen å trafikinkomsterna till förökande af materialier och inventarier samt till nya byggnader och anläggningar, så ehuru styrelsen ansåg det icke tillkomma sig att ingå i pröfning deröfver, huruvida frågan om berörda utgifter bort till Riksdagens pröfning hänskjutas eller ej, ansåge sig styrelsen likväl böra erinra derom, hurusom i nådigt Bref af den 30 December 1862, hvarigenom Kongl. Maj:t bestämt, att den myndighet och förvaltning, som dittills utöfvats af chefen för Statens jernvägsbyggnader, skulle med afseende å de ärenden, som anginge ordnandet af allmänna trafiken å stambanorna, öfvertagas af en särskild styrelse för Statens jernvägstrafik, Kongl. Maj:t beträffande samma styrelses befogenhet och verksamhet i nåder stadgat »att med ledning af den erfarenhet, som å de för trafik öppnade delarne af Statens jernvägar redan vunnits, styrelsen, efter inhemtande jemväl af upplysning om iakttagelser och förbättringar vid förvaltningen af andra länders jernbanor, skall, vid det fortsatta ordnandet af trafiken och hvad dermed har sammanhang, söka åstadkomma den lättnad och beqvämlighet för den allmänna rörelsen, som med klok hushållning och med beredande af ökade inkomster till banornas underhåll och gäldandet af deras byggnadskostnad är förenlig.»

Detta nådiga stadgande hade, enligt styrelsens uppfattning, varit oförändradt gällande till och med år 1868. Kongl. Maj:ts nådiga Bref af den 31 Maj 1867, hvarigenom Kongl. Maj:t, med föranledande af från samma års Riksdag gjord framställning, anbefallde styrelsen inkomma med en kostnads- och utgiftsstat för år 1869, inverkade nemligen i så måtto på nyssberörda nådiga stadgande, att i sagda kostnadsstat äfven borde upptagas nya byggnader och anläggningar samt nya inventarier m. m. sådant, som tillhörde hvad i ofvannämnda stadgande upptoges under den gemensamma benämningen »lättnad och beqvämlighet i den allmänna rörelsen.» Till sådan lättnad och beqvämlighet i den allmänna rörelsen fordrades, att jernvägens transportförmåga ökades i mån, som trafiken växte. Men denna ökade transportförmåga betingade nya lokomotiv och vagnar, utvidgning af vissa trafikstationer särdeles af dem, som blefvo anslutningspunkter för nya, intill stambanorna stötande sidobanor, utvidgning af verkstäder och andra inrättningar för den tillökade materielens vård, tillökning i förråd af bränsle, reservdelar för materielen o. s. v.

Ehuru denna förklaring syntes styrelsen vara tillfyllest, med afseende å styrelsens befogenhet att under 1867 använda trafikmedlen till höjande af jernvägens transportförmåga, erinrade dock styrelsen derom, att Rikets under år 1866 församlade Ständer, vid pröfning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition rörande det särskilda anslag af 2,000,000 R:dr till förökande af den rörliga materielen vid de redan fullbordade stambanorna, icke saknade kännedom om nödvändigheten att använda trafikinkomsterna till dels utvidgning af de äldsta trafikstationerna och verkstäderna, dels uppförande af nya byggnader och anläggningar. Styrelsen hade

nemligen, uti underdånigt memorial af den 26 Oktober 1865, gifvit en fullständig utredning åt dessa förhållanden och angifvit de särskilda ändamål, hvartill en del af behållningen å trafikinkomsterna under den närmaste framtiden måste tagas i anspråk, och Kongl. Maj:t hade uti den till Riksdagen aflåtna nådiga Proposition i ämnet, hvilken åtföljdes af ofvanberörda underdåniga memorial, tydligen antydt sistberörda förhållande.

Utskottet har vid behandling af förevarande fråga tagit kännedom af de Kongl. Bref, hvilka i såväl Revisorernes framställning som Kongl. Styrelsens underdåniga utlåtande blifvit åberopade. I afseende å omfånget af Kongl. Styrelsens verksamhet förekommer i nådiga Brefvet af den 30 December 1862 det stadgande, att Kongl. Styrelsen skulle öfvertaga befattningen med alla de ärenden, som afsåge *ordnandet af allmänna trafiken* å stambanorna, i den mån de vore eller blefve färdigbyggda, *vidmakthållandet* af banorna jemte dertill hörande byggnader, verkstäder, materiel, m. m., äfvensom *uppbörden och förvaltningen* af dervid inflytande medel. Men hvarken härpå eller på det utaf Kongl. Styrelsen åberopade, jemväl i samma nådiga Bref förekommande speciela stadgande att Kongl. Styrelsen skulle vid det fortsatta ordnandet af trafiken och hvad dermed hade sammanhang söka åstadkomma den lättnad och beqvämlighet för den allmänna rörelsen, som med klok hushållning och med beredande af ökade inkomster för banornas underhåll och gäldande af deras byggnadskostnad vore förenlig, synes kunna grundas något berättigande för styrelsen att till nya byggnader och anläggningar efter godtfinnande använda trafikmedlen. Förnekas kan emellertid icke att, på sätt styrelsen ock erinrat, Rikets åren 1865—1866 församlade Ständer, vid pröfning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående ett särskildt anslag af 2,000,000 R:dr till förökande af den rörliga materielen vid de redan fullbordade stambanorna, icke saknade kännedom om styrelsens afsigt att använda trafikinkomsterna till dels utvidgning af de äldsta trafikstationerna och verkstäderna, dels uppförande af nya byggnader och anläggningar; ty uti omförmälda Proposition åberopades en densamma bilagd underdånig skrifvelse från Kongl. Styrelsen, hvari sådant otvetydigt tillkännagafs. Uti Stats-Utskottets i anledning häraf afgifna Utlåtande (N:o 48) yttras visserligen, bland annat, att Utskottet funnit det förfarande oegentligt, enligt hvilket trafikinkomsterna under hand användes till ändamål, de der obestridligen tillhörde den första uppsättningen eller nybyggnaden af banorna och för hvilka, om den ursprungliga anläggningskostnaden icke blifvit beräknad lägre än vederborts, något vidare anslag eller tillskott icke skolat ifrågakomma. Tillgångar och utgifter af olika natur komme nemligen på detta sätt att sammanblandas och den verkliga behållning, som af jernvägstrafiken uppstode, blefve icke synlig och läte sig åtminstone icke utan svårighet beräknas. På dessa och flera skäl hemställde Utskottet, att Rikets Ständer, med bifall till hvad Kongl. Maj:t i sådant afseende äskat, ville till komplettering af bristande trafikmateriel å Statens redan anlagda stambanor, anvisa det för ändamålet nödiga belopp, i jemnadt tal med två millio-

ner R:dr, att från Riksgälds-kontoret i mån af behof utbetalas, mot det att den från och med år 1867 uppkommande behållningen å trafikinkomsterna från Statens jernvägar blefve till nämnda Kontor levererad. Denna hemställan blef af Rikets Ständer bifallen, men uti den underdåniga skrifvelse af den 23 Maj 1866, hvari detta beslut hos Kongl. Maj:t anmäldes, omförmälas icke de skäl som grundlagt detta beslut. Sedermera anhöllo likväl Rikets Ständer, uti underdånig skrifvelse den 19 Juni 1866, att, då vid beviljande af berörda anslag det vilkor blifvit fästadt att den från och med år 1867 uppkommande behållning å trafikinkomsterna skulle till Riksgälds-kontoret levereras och det icke vore af ringa vigt att denna för bestridande af Riksgälds-kontorets utgifter påräknade tillgång blefve utan tidsutdrägt Riksgälds-kontoret tillställd, Kongl. Maj:t måtte förständiga vederbörande att, så snart räkenskaperna öfver trafiken för hvarje månad kunnat afslutas, så att behållningen för månaden kunde uppgifvas, ofördröjligen till Riksgälds-kontoret leverera det månadtligen uppkommande öfverskottet å trafikinkomsterna, under förbehåll att, i händelse utgifterna för *rörelsen och jernvägarnes underhåll* icke af inkomsterna betäcktes, den uppkommande bristen finge, uppå vederbörlig reqvisition, af Riksgälds-kontorets tillgångar ersättas. Häraf synes det, enligt Utskottets tanke, uppenbart, att Rikets Ständer icke medgåfvo trafikmedlens användande för andra utgifter än för rörelsen och jernvägarnes underhåll och således ej för nya byggnader och anläggningar. Emellertid blef, efter inhemtande af styrelsens underdåniga utlåtande, Rikets Ständers framställning i ämnet af Kongl. Maj:t, enligt nådigt Bref den 5 Oktober 1866, på det sätt bifallen, som Revisorerne omförmäla, eller att styrelsen i nåder förständigades att, jemte det under Januari och Februari månader 1867 skulle till Riksgälds-kontoret levereras den behållning å trafikinkomsterna, som för år 1866 vore disponibel, styrelsen sedermera vid hvarje månads slut successive borde öfverlemna till nämnda Kontor, i jemna tusental Riksdaler, den *enahanda* (disponibla) behållning, som för motsvarande månad förefunnes, med förbehåll att, derest under någon månad det skulle visa sig att *de utgifter, som af styrelsen skulle bestridas*, icke motsvarades af innehafvande disponibla medel, erforderligt belopp af Riksgälds-kontoret omedelbart till styrelsen utbetalades.

Att till disponibla medel icke kunde hänföras de delar af behållningen, hvilka utgjorde ett sådant förlag, som icke vore disponibelt med mindre jernvägstrafiken inställdes och slutliqvidation skedde, synes Utskottet uppenbart; och då icke antagligt är, att större sådana behållningar under revisionsåret förefunnits, än som varit af behof påkallade, finner Utskottet styrelsens förfarande i denna del nöjaktigt förklaradt. Hvad deremot angår det anmärkta förhållandet, att Styrelsen användt en del af 1867 års trafikinkomster till nya byggnader och anläggningar; så ehuru sådant förfarande synes vara stridande emot Rikets Ständers vid 1865—1866 årens riksdag i ämnet fattade beslut; likväl och då af ordalydelsen i det styrelsen meddelade nådiga Bref af den 5 Oktober 1866 säker ledning icke kunnat erhållas

för

för bedömande af hvilka utgifter, som af trafikmedlen bort under revisionsåret bestridas, men, i följd af de beslut Riksdagen sedermera fattat, någon tvekan i detta hänseende ej vidare förefinnes, hvadan all anledning saknas, att det af Revisorerne anmärkta förfarandet i denna del skulle af Styrelsen vidare fortsättas, hemställer Utskottet,

att vid den afgifna förklaringen nu må få bero.

Rikets Ekonomiska Karteverk.

§ 10.

(Rev.-ber. pag. 107. — Utlåt. pag. 334.)

Ang. redovisning för karteverkets tillgångar och skulder.

Enligt Öfveringeniören Liunggrens redogörelse för karteverket hade, på sätt Revisorerne omförmäla, i afvaktan på inkommande fordringar, ett belopp af 913 R:dr 35 öre blifvit under revisionsåret af redogöraren förskjutet. Vid närmare granskning hade Revisorerne dock funnit, att Styresmannen för karteverket icke uttagit årets sista löneqvartal 1,000 R:dr, äfvensom att åtskilliga andra vid verket anställda personer icke till fullo lyftat dem tillkommande aflöningsbelopp för revisionsåret, och att alltså karteverkets skuld i sjelfva verket utgjorde ett vida högre belopp än räkenskapen utvisade. Deremot kunde icke af räkenskapen inhemtas hvilka fordringar karteverket egde. För att erhålla en tydlig öfversigt öfver karteverkets ställning syntes det Revisorerne sålunda önskvärdt, att räkenskapen, som för närvarande utgjordes endast af en kassaräkning öfver influtna och utbetalda medel, blefve så uppställd, att såväl tillgångar som skulder deri upptoges.

Med afseende å hvad Revisorerne anfört och då sådana upplysningar, som af styresmannen för nämnda karteverk uti afgifvet underdånigt utlåtande meddelats rörande karteverkets tillgångar och skulder, synts Utskottet vara af beskaffenhet att uti räkenskaperna böra för framtiden intagas, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes anbefalla vederbörande att uti härefter afgifvande redogörelse för Ekonomiska karteverket iakttaga en sådan förändrad uppställning, att fullständig öfversigt deraf kan erhållas öfver karteverkets såväl tillgångar som skulder.

Kongl. Statskontoret.

§ 11.

(Rev.-ber. pag. 114.)

Ang. arfvode till dem, som under tjenste- och nådår uppehålla lärarebefattning vid elementarläroverken.

Enligt presterskapets privilegier af den 16 Oktober 1723 äro, på sätt Revisorerne omförmäla, alla presteläsemästares och skolebetjenters enkor med sina egna så ock den dödes omyndiga och oförsörjda barn berättigade att njuta och behålla efter deras mäns frånfälle, förutom det så kallade tjensteåret, ett nådår, såframt de förmådde emellertid försörja gället och tjensten med en skicklig man, som den framlidnes embete kunde ostraffligen förestå. På grund af 1820 års Skolordning egde lärare, som för ålder eller sjukdom erhöll afsked, att uppbära tre fjerdedelar af innehafvande lön på stat samt efterträdaren en fjerdedel deraf, jemte tjensten åtföljande extra inkomster. Vid 1844—1845 årens riksdag beviljades ett reservationsanslag, motsvarande en emeritilön i högsta lönegraden vid hvarje stift, att användas såsom bidrag till vikariers aflönande. Detta anslag blef från Riks-staten uteslutet vid 1856—1858 årens riksdag, då lärare vid elementarläroverken, med undantag af dem, som innehade prebende eller annan presterlig lägenhet, blefvo tillförsäkrade enahanda rätt till pension å Allmänna Indragningsstaten, som enligt författningarne tillkomme civile embets- och tjenstemän. Genom den betydliga tillökning i anslaget till elementarläroverken, som vid sistnämnda riksdag beviljades, bereddes tillgång till aflöning åt lärarne vid dessa läroverk, så att de lärare, som sedermera utnämnts, fått tillträda full lön från och med månaden näst efter den, i hvilken utnämningen egt rum. Sålunda hade lärarne vid elementarläroverken både i afseende å aflönings- och pensionsförmåner, enligt Revisorernes tanke, blifvit likställde med civile embets- och tjenstemän i allmänhet. Emellertid hade, enligt hvad räkenskaperna för revisionsåret äfvensom Kongl. Brefvet den 30 Mars 1860 gåfve vid handen, dessa lärare icke dess mindre blifvit bibehållne vid förmånen af tjenste- och nådår på det sätt, att deras sterbhus fått under dessa år uppbära tre fjerdedelar af lönen, hvaremot den återstående fjerdedelen utgått såsom bidrag till aflöning åt den, som under tiden uppehållit tjensten, hvarjemte denne sednare fått af statsmedel uppbära fyllnadsarfvode, så att sammanlagda aflöningen uppgått till det belopp, som för vikariat i allmänhet vid läroverken bestodes; men då förmånen af tjenste- och nådår syntes Revisorerne hafva utgjort ett slags ersättning dels för det bemälde lärare vid tillträde af tjenst i början blott fått någon del af lönen och

dels för det de, i afseende å pensionsförmån, icke haft samma rätt som civile embets- och tjenstemän i allmänhet, hade Revisorerne varit tveksamme, om icke i följd af den reglering, som vid 1856—1858 årens riksdag egde rum i afseende å lärarnes såväl aflönings- som pensionsförmåner, rättigheten till tjenste- och nådår bort för dem helt och hållet upphöra. I händelse åter denna rättighet, i saknad af uttrycklig föreskrift om densammas upphörande, skulle anses qvarstå, hade det synts Revisorerne, att Statsverket icke borde betungas med någon utgift för arfvode till dem, som under tjenste- eller nådår uppehölle skollärarebefattning, enär, enligt föreskriften i 1723 års privilegier, rättigheten till berörda förmån medgåfves under uttryckligt vilkor, att sterbhusdelegarne försörja tjensten med skicklig man, som tjensten ostraffligen förestode.

På grund af hvad Revisorerne sålunda anfört, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes tillse, att Statsverket icke vidare må betungas med någon utgift för arfvode till dem, som under tjenste- eller nådår uppehålla lärarebefattning vid elementarläroverken.

Konsistorierna och Elementarläroverken.

§ 12.

(Rev.-ber. pag. 214. — Utlåt. pag. 346 och följande sidor.)

Ang. elementarläroverkens kassor.

På sätt Revisorerne omförmäla, meddelas uti 134 § af Läroverks-stadgan föreskrift derom, att hvarje elementarläroverk skall ega en *egen kassa*, att användas till programmers tryckning, inköp af ved och ljus, vaktmästares aflöning, äfvensom undantagsvis till inköp af materiel; en *termins-afgiftskassa*, till anskaffande af böcker och undervisningsmateriel; samt en *premie-* och *fattigkassa*, hvilken årligen bör i det närmaste utdelas dels såsom belöningar för flit och framsteg, dels till understöd, sjukvård och begrafningshjelp. I strid mot dessa föreskrifter hade vid åtskilliga läroverk utaf egna kassans medel blifvit bestridda utgifter, hvilka synts Revisorerne hafva bort utgå från premie- och fattigkassan eller från terminsafgiftskassan, till stöd för hvilken åsigt åtskilliga exempel af Revisorerne blifvit anförda. Dessutom hade Revisorerne funnit anmärkningsvärdt, hurusom ifrågavarande kassor på åtskilliga ställen blifvit så förvaltade, att skuld uppstått, ett förhållande, hvartill befogenhet, hvad den egna kassan anginge, enligt Revisorernes åsigt så mycket mera saknades, som ofvanberörda paragraf medgåfve, att afgifter i mån

af behof må lärjungarne åläggas till bestridande af de utgifter, hvartill egna kassan vore afsedd.

Enligt hvad Utskottet inhemtat, har, i anledning af Rikets Ständers uti underdånig skrifvelse den 14 April 1866 bland annat gjorda framställning derom, att af de i 134 § mom. 1. d) af Läroverksstadgan omförmälda tillgångar bidrag i vissa fall måtte lemnas till läroverkets egna kassa, Kongl. Maj:t genom nådigt Cirkulär af den 27 November 1868 förordnat, att, tills vidare och intilldess annorlunda kunde varda bestämdt, finge vid läroverk, der afgift, som, enligt § 134 mom. 1 c) i Läroverksstadgan, blifvit lärjunge ålagd, uppginge till mer än 2 R:dr i terminen för hvarje lärjunge och likväl vore för det med densamma afsedda ändamål otillräcklig, under det att den i samma mom. under d) bestämda terminsafgift befunnes med hänseende till läroverkets förhandenvarande eller motsedda behof icke vara till sitt fulla belopp erforderlig, eforus egde att, efter lärarekollegiets derom gjorda hemställan, bestämma om och i hvilken mån för bestridande af de utgifter, som af de i stadgans 134 § mom. 1, a) b) c) bestämda tillgångar borde bekostas, bidrag af den för året inflytande, i mom. 1 d) fastställda terminsafgift finge utgå till högst en tredjedel af denna afgifts hela belopp.

Då till följd häraf den af Revisorerne anmärkta skuldsättning för läroverkens egna kassor synes för framtiden kunna i väsendtlig mån förekommas och, på sätt af de afgifna underdåniga utlåtandena i frågan inhemtas, svårighet möter för lärjungarnes åläggande att, utom terminsafgiften, till den egna kassan betala så hög afgift, som stundom behöfves, samt Revisorernes anmärkning i öfrigt för de fall, der den ej redan medfört rättelse, synts Utskottet icke vara af den vigt, att någon åtgärd från Riksdagens sida i anledning deraf för närvarande må påkallas, hemställer Utskottet,

att vid de i ämnet afgifna förklaringar nu må få bero.

§ 13.

(Rev.-ber. pag 215. — Utlåt. pag. 346 och följande sidor.)

Ang. kassabehållningars förrätande.

Jemte meddelande af specifik uppgift å beloppet af de kontanta behållningar, hvilka vid revisionsårets början och slut varit innestående hos de särskilda redogörarne för de under konsistoriernas inseende och vård ställda medel samt för de vid elementarläroverken befintliga kassor och fonder, hafva Revisorerne uttalat den åsigt, att dessa behållningar på flera ställen varit större än behofvet påkallat, i följd hvaraf en icke obetydlig ränteförlust för de olika kassorna uppkommit; varande dessa kassabehållningar vid åtskilliga af Revisorerne uppgifna konsistorier

och läroverk större vid årets början än sammanlagda beloppet af årsutgifterna, för hvilkas bestridande kassorna dessutom haft tillräckliga inkomster. Till undvikande af anmärkta förhållandet, ansåge Revisorerne, att föreskrift borde meddelas derom, att konsistoriernas och elementarläroverkens medel, om de icke på annat sätt kunde fruktbargöras, skulle i bankinrättning på deposition eller upp- och afskrifning insättas och endast efter behof derifrån uttagas.

Hänvisande till hvad de i anledning häraf afgifna underdåniga utlåtanden innehålla, får Utskottet, enär deraf framgår, att, derest föreskrift meddelades derom, att *hela* kassabehållningarne, utan afseende å behofvet för närmast förestående utgifter, skulle insättas i bankinrättning, flera olägenheter och ökadt förvaltningsbestyr deraf skulle utan motsvarande gagn föranledas, på de af Revisorerne till stöd för förslaget i öfrigt anförda skäl, hvilkas vigt, enligt Utskottets tanke, svårligen kan bestridas, hemställa,

att Riksdagen behagade uti underdånig skrifvelse anhålla det Kongl. Maj:t täcktes meddela föreskrift derom, att konsistoriernas och elementarläroverkens medel, om de ej på annat sätt kunna göras fruktbärande, skola, i den mån sådant utan väsendtlig olägenhet kan ega rum, uti bankinrättning på deposition eller upp- och afskrifning insättas och endast efter behof derifrån uttagas.

Extra statsanslaget till bekostande af offentliga vetenskapliga föredrag i Stockholm.

§ 14.

(Rev.-ber. pag. 266. — Utlåt. pag. 430.)

Ang. användandet af de för offentliga vetenskapliga föredrag anslagna medel.

Sedan Rikets Ständer vid 1865—1866 årens riksdag anvisat ett extra statsanslag af 10,000 R:dr för år 1867 att under förutsättning, bland annat, att ändamålsenlig lokal bekostades af Stockholms stad, användas till föranstaltande af offentliga vetenskapliga föredrag i hufvudstaden, så hade, enligt hvad Revisorerne af Kongl. Brefvet den 11 Januari 1867 inhemtat, Stockholms stadsfullmäktige å stadens vägnar förklarat sig vilja tillhandahålla sådan föreläsningslokal, i anledning hvaraf Kongl. Maj:t medgifvit, att anslagsbeloppet finge i mån af behof och mot framdeles skeende redovisning utbetalas. Vid granskning af den till följd häraf afgifna redovisningen, hade det ådragit sig Revisorernes uppmärksamhet, att ett så

stort belopp som 500 R:dr eller 5 procent af hela anslagssumman blifvit anvisadt till arfvode åt en redogörare och att tillhopa 1,054 R:dr åtgått till aflöning åt vaktbetjening och polisbevakning, äfvensom att för iordningställande af föreläsningslokalen och hyra för klädhängare utbetalts tillsammans 336 R:dr, oaktadt Stadsfullmäktige, enligt sitt åtagande, bort kostnadsfritt tillhandahålla lämplig föreläsningslokal. Medan anslaget belastats med dylika för detsamma till en del främmande och till en del för stora utgifter, hade för det ändamål, hvartill anslaget företrädesvis afsetts, eller för honorarier åt föreläsare jemte ersättning för deras resekostnader icke användts mer än 5,675 R:dr eller något öfver halfva anslagsbeloppet, hvarå vid årets slut förefunnits en behållning af 827 R:dr 25 öre. Då Revisorerne, med stöd af hvad sålunda förekommit, höllo före, att hushållningen med ifrågavarande medel på det hela icke varit sådan, som man af ändamålet med samma anslag bort kunna förvänta, hade Revisorerne ansett sig böra förhållandet hos Riksdagen anmäla.

Utskottet har visserligen funnit det af komiterade för anordnande af omförmälda vetenskapliga föreläsningar i anledning häraf afgifna underdåniga utlåtande icke innefatta fullt tillfredsställande förklaringar öfver de af Revisorerne anmärkta förhållanden; men då något anslag till dylika offentliga vetenskapliga föredrag i hufvudstaden numera icke utgår, hemställer Utskottet,

att vid den afgifna förklaringen må få bero.

Folkskolelärarnes pensionsinrättning.

§ 15.

(Rev.-ber. pag. 274. — Utlåt. pag. 433.)

Ang. bokföringssättet af inköpta räntebärande obligationer.

Enligt hvad af räkenskaperna inhemtades, hade för inrättningens medel under revisionsåret inköpts allmänna hypotheksbankens obligationer till ett sammanräknadt nominelt belopp af 239,000 R:dr, hvilka obligationer vid inköp kostat 205,840 R:dr. Skilnaden emellan det nominela beloppet och inköpspriset, utgörande 33,160 R:dr, hade, enligt hvad Revisorerne omförmäla, i räkenskapen för revisionsåret blifvit såsom kapitalvinst uppförd, och uti den utgående balansen upptoges dessa obligationer till hela deras nominela värde Då emellertid ifrågavarande kapitalvinst endast i mån af obligationernas utlottning uppkomme, hade det synts Revisorerne, att nämnda vinst icke förr borde i räkenskaperna upptagas än för det år, hvarunder de inköpta obligationerna blefve utlottade.

I öfverensstämmelse med den åsigt, som legat till grund för Riksdagens fattade och uti underdånig skrifvelse den 12 Maj 1868 anmälda beslut i en likartad

fråga, angående bokföring af inköpta obligationer för de under Arméförvaltningen ställda kassor och fonder, får Utskottet, utan afseende å hvad direktionen öfver nämnda pensionsinrättning uti underdånigt utlåtande anfört, hemställa,

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes anbefalla direktionen öfver folkskolelärarnes pensionsinrättning att, vid inköp och balanserade uti inrättningens räkenskaper af obligationer, iakttaga det förfarande, att ifrågavarande obligationer, med utsättande inom linien af deras nominela värde, bokföras till inköpspris, så att först vid deras utlottning eller försäljning den vinst eller förlust uppföres, som dervid kan uppstå.

§ 16.

(Rev.-ber. pag. 274. — Utlåt. pag. 434.)

Ang. förvaltningskostnaderna för pensionsinrättningen.

På sätt Revisorerne af räkenskapen inhemtat, hade från folkskolelärarnes pensionsinrättning under revisionsåret utgått pensioner till fyra personer med tillhopa 325 R:dr, medan för samma år arfvodet till direktionens ledamöter, tjenstemän och vaktbetjente uppgått till sammanlagdt 4,958 R:dr 33 öre samt öfriga förvaltningskostnader till 918 R:dr 38 öre, oberäknadt ett belopp af 1,601 R:dr 18 öre för möbler och inventarier till inrättningens embetslokal. Enligt Revisorerne meddelad uppgift uppgick antalet af de uti pensionsinrättningen delegande folkskoledistrikt för år 1867 till 2,177 med 2,825 lärare, och för 1868 till 2,179 med 2,857 lärare. För sistnämnda år hade ock pensioner utgått till 28 pensionärer med ett sammanräknadt belopp af 6,371 R:dr, under det arfvoden och öfriga förvaltningskostnader för samma år utgjort tillhopa 7,008 R:dr 43 öre. Detta belopp komme dock framdeles, i den mån ännu ej tillsatta tjenster vid inrättningen blefve besatte, att förökas. Den af Kongl. Maj:t under den 15 Mars 1867 för inrättningen fastställda stat upptoge nemligen ett belopp af 7,500 R:dr till aflöning åt styrelse, tjenstemän och vaktbetjente samt 2,500 R:dr till öfriga förvaltningskostnader. Ehuru folkskolelärarne utgjorde en talrik klass och antalet af pensionsberättigade antagligen vore i tillväxt, hade Revisorerne, enär förvaltningsbestyret betydligt underlättades deraf, att delegarnes afgifter inkasserades genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som ock, der pensionsberättigade ej önskade att uti inrättningen lyfta sin pension, hvilket blott sällan torde komma att ske, läte verkställa utbetalning af pensionerna, likväl ansett sig icke sakna anledning ifrågasätta, om för folkskolelärares pensionerande en särskild styrelse och förvaltningspersonal varit af nöden och huruvida det icke skulle leda till besparing i förvaltningskostna-

der, om nämnda lärares pensionsinrättning kunde i berörda hänseende med annan pensionsinrättning förenas.

Uti häröfver afgifvet underdånigt utlåtande har direktionen öfver nämnda pensionsinrättning erinrat, att sedan fråga tid efter annan blifvit väckt om tillvägabringande af folkskolelärares pensionering, hade, med anledning af Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 16 November 1863, Kongl. Maj:t förordnat särskilda komiterade för att i detta ämne afgifva förslag och att deras betänkande den 1 December 1865 blifvit meddeladt Rikets Ständer, som uti underdånig skrifvelse den 20 Juni 1866, med gillande i allo af de utaf komiterade framställda grunder, anvisat de medel, hvilka, enligt den af komiterade åstadkomna finansiela utredning funnits för ändamålet vara erforderliga, och deribland ett kapital af 200,000 R:dr, hvaraf räntan, beräknad till 10,000 R:dr, afsetts till förvaltningskostnadernas bestridande. I full öfverensstämmelse med Rikets Ständers beslut, hade Kongl. Maj:t sedermera dels den 30 November 1866 utfärdat nådig förordning och reglemente angående folkskolelärarnes pensionsinrättning, dels under den 15 Mars 1867 för pensionsinrättningen fastställt stat, att för samma år och tills vidare lända till efterrättelse. Slutsumman af denna stat upptoge sistnämnda belopp 10,000 R:dr, hvaraf likväl för närvarande, och så länge sådant med afseende å göromålen kunde ske, disponerades endast omkring 7,000 R:dr, på sätt Revisorerne jemväl upplyst. Då således pensionsinrättningen vore tillkommen och organiserad i enlighet med Rikets Ständers beslut, syntes det direktionen, som Revisorerne saknat skäl för sin ifrågavarande framställning, helst år 1867, hvars räkenskaper egentligen utgjort föremål för Revisorernes granskning, varit det första af pensionsinrättningens tillvaro.

Utskottet hyser åter den åsigt, att Revisorerne visserligen icke saknat fog till anmärkning af ett så i ögonen fallande missförhållande, som att förvaltningskostnaderna vid nämnda pensionsinrättning under revisionsåret uppgått till nära 5,000 R:dr, medan beloppet af utbetalda pensioner endast utgjort tillhopa 325 R:dr. Direktionen har väl icke heller uppgifvit något förhållande, på grund hvaraf kunnat antagas, att en så stor förvaltningskostnad varit af verkligt behof påkallad, så mycket mindre som förvaltningen af inrättningens tillgångar, bestående af allmänna hypotheksbankens obligationer, synes vara särdeles enkel; men direktionen har uteslutande grundat försvaret för den dryga förvaltningskostnaden på det beslut, som Rikets Ständer vid 1865—1866 årens riksdag i ämnet fattat och hvarigenom Rikets Ständer, enligt direktionens förmenande, skulle i allo hafva godkänt berörda förvaltningskostnad, beräknad att uppgå till 10,000 R:dr, motsvarande 5 procent ränta å ett kapital af 200,000 R:dr. Vid närmare granskning synes dock förhållandet ej vara sådant. Komiterade för upprättande af förslag angående ordnandet af pensionsväsendet för folkskolelärarne samt deras enkor och barn hafva, uti deras den 19 December 1864 afgifna och till trycket befordrade underdåniga utlåtande (sid. 22) visserligen i sammanhang med deducerandet af åtskilliga formler

för

för de beräkningar, som lågo till grund för komiterades förslag, yttrat följande: »Härtill kommer emellertid ytterligare behofvet af ett anslag för inrättningens förvaltningskostnader, hvilkas belopp komiterade antagit till 10,000 R:dr årligen, motsvarande, efter 5 procent ränta, ett grundkapital af 200,000 R:dr»; Men uti de af komiterade föreslagna, i nio särskilda punkter affattade grunder för ordnandet af folkskolelärares pensionering förekommer icke någon den ringaste bestämmelse i fråga om förvaltningskostnaderna och Kongl. Maj:t har uti dess i ämnet aflåtna nådiga Proposition af den 1 December 1865 endast äskat, att Rikets Ständer, med gillande af dessa grunder, måtte medgifva lyftning af ett för ändamålet förut anvisadt sammanlagdt belopp af 120,000 R:dr att för folkskolelärarnes pensionering enligt dessa grunder användas, samt för pensioneringens upprätthållande anvisa ett årligt ordinarie anslag af 30,000 R:dr jemte 1,000 R:dr årligen såsom bidrag till folkskolelärarnes enke- och pupillkassa. Hvarken uti Stats-Utskottets Utlåtande i ämnet (N:o 104 vid nämnda riksdag) eller uti Rikets Ständers af direktionen åberopade underdåniga skrifvelse af den 20 Juni 1866 förekommer någonting, som skulle antyda, att Rikets Ständer ingått uti en af dem icke äskad granskning af komiterades motivering, eller att Rikets Ständer skulle medgifvit afsättande utaf ett grundkapital af 200,000 R:dr, hvaraf räntan skulle användas till förvaltningskostnader, destomindre som, på sätt ofvan förmäles, det vid denna riksdag för inrättningens grundläggande anvisade kapital, förutom årsanslagen, icke uppgick till högre belopp än 120,000 R:dr. Men äfven om Rikets Ständer skulle hafva godkänt ifrågavarande förvaltningskostnader, hvilket dock, enligt Utskottets tanke, ej varit förhållandet, möter väl deraf icke något hinder att för framtiden ordna förvaltningen på ett ändamålsenligare och billigare sätt. Huruvida detta kan ske på det af Revisorerne föreslagna sätt eller annorledes, har Utskottet för närvarande svårt att bedöma, dock synes en särskild styrelse- och förvaltningspersonal för de olika pensionsinrättningarne medföra högre förvaltningskostnader än om förening i detta hänseende kunde åvägabringas. Då emellertid Kongl. Maj:t bäst är i tillfälle att bedöma, om och på hvad sätt sådant lämpligen kan ega rum, eller om och hvilken annan åtgärd till förvaltningskostnadernas nedbringande bör kunna vidtagas, hemställer Utskottet,

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes i afseende å förvaltningen af folkskolelärarnes pensionsinrättning anbefalla sådana åtgärder, att kostnaderna för denna förvaltning må i väsendtlig mån nedbringas.

Bibelkommissionen.

§ 17.

(Rev.-ber. pag. 276. — Utlåt. pag. 435.)

Ang. granskning af kommissionens räkenskaper.

Jemte meddelande af redogörelse för Bibelkommissionens tillkomst, hade Revisorerne, enär de till kommissionens förfogande ställda medel genom allmänna bidrag erhållits, ansett sig förpligtade att granska redogörelsen för berörda medel, oaktadt någon sådan granskning vid föregående Statsrevisioner ej egt rum. Då emellertid vid anställd efterfrågning i Kongl. Kammarrätten upplysning erhållits derom, att redogörelsen hvarken för revisionsåret eller de föregående åren dit inkommit, hade Revisorerne varit urståndsatta att sin granskningsskyldighet i berörda afseende fullgöra, hvilket Revisorerne för den åtgärd, som i anledning deraf kunde påkallas, hos Riksdagen anmält.

Hänvisande till hvad Bibelkommissionens i anledning häraf afgifna underdåniga utlåtande innehåller, får Utskottet, på grund af hvad i frågan förekommit, hemställa,

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes anbefalla Bibelkommissionen, att redogörelsen öfver de till kommissionens förfogande ställda medel till Kongl. Kammarrätten hädanefter insända, för att i vanlig ordning derstädes granskas och Riksdagens Revisorer, i likhet med öfriga räkenskaper, tillhandahållas.

§ 18.

Hvad i öfrigt blifvit af Revisorerne anmäldt och erinradt har Utskottet dels tagit i betraktande vid afgifvande af förslag till reglering af statsutgifterna, dels funnit vara genom vederbörandes afgifna underdåniga utlåtanden nöjaktigt förklaradt, eller hafva medfört åsyftad rättelse eller ock varit af beskaffenhet att från Utskottets sida icke böra till något särskildt yttrande föranleda. *Ang. öfriga i revisionsberättelsen förekommande frågor.*

Stockholm den 28 Mars 1870.

På Utskottets vägnar:

Fredrik Alexander Funck.

Reservation:

af Herr *Per Nilsson i Espö*, som, i fråga om traktamente för tjensteresor, åberopade inkomstafdelningens af Stats-Utskottet in pleno icke godkända förslag så lydande:

Kongl. Sundhets-kollegium.

(Rev.-ber. pag. 228. — Utlåt. pag. 409.)

Jemte erinran, hurusom åtskilliga af de utaf Sundhets-kollegium under revisionsåret till betalning godkända reseräkningar, enligt Revisorernes åsigt, icke voro upprättade i enlighet med gällande författningar, hafva Revisorerne omförmält, att ordalydelsen i 11 § af Resereglementet af den 10 November 1865 samt Kongl. Kungörelsen den 21 December 1866, angående ändring af vissa bestämmelser i detta reglemente, gifvit anledning till helt olika tillämpningar. Sålunda hade uti de förvaltande verkens räkenskaper flera reseräkningar förekommit, der förrättningsman, då resa och förrättning verkställts på samma dag, icke beräknat sig till godo mera än ett traktamente. Andra åter hade uti afgifna räkningar gjort anspråk på och äfven erhållit två traktamenten för en och samma dag, nemligen ett

resetraktamente och ett förrättningstraktamente. Slutligen hade, på sätt Revisorerne särskildt anföra, icke mindre än tre traktamenten för en och samma dag blifvit medgifna. Då emellertid utfärdandet af det nya resereglementet till väsendtlig del hade föranledts af det med skäl öfverklagade förhållande, att ersättning för tjensteresor beräknades för ett större antal rese- och förrättningsdagar, än som i verkligheten användes, hade Revisorerne, med anledning af hvad sålunda förekommit, ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke en tydlig bestämmelse borde meddelas derom, att förrättningsman ej må uppbära mera än ett traktamente för samma dag.

Uti häröfver afgifvet underdånigt utlåtande har Kongl. Sundhets-kollegium hufvudsakligen anfört, hurusom Kongl. Kollegium vid första tillämpningen af 1865 års förnyade resereglemente väl ansett läkare för å samma dag verkställd resa och förrättning, derunder färdade väglängden uppgått till tvänne mil och derutöfver, böra åtnjuta traktamente för en rese- och en förrättningsdag, men, uppå deröfver anförda underdåniga besvär, hade Kongl. Maj:t, genom nådiga Resolutioner af den 6 Juli, 3 Augusti och 2 November 1866, till efterföljd stadgat, att enär färdandet till förrättning och derifrån måste betraktas såsom särskilda resor, läkaren för å samma dag verkställd resa och förrättning, derunder vägafståndet från läkarestationen till förrättningsstället utgjort mera än en mil, borde åtnjuta tre dagtraktamenten, hvilken tolkning af 1865 års resereglemente legat till grund för liqviden af de utaf Revisorerne omförmälda rese- och traktamentsräkningar, hvilka, ehuru liqviderade 1867, dock afsågo förrättningar verkställda året förut, hvadan Kongl. Kungörelsen den 21 December 1866 icke varit på dessa räkningar tillämplig.

Utskottet finner visserligen den af Revisorerne emot Kongl. Sundhets-kollegium framställda anmärkning vara nöjaktigt förklarad; men då Utskottet, lika med Revisorerne, anser att traktamente för tjensteresor icke bör medgifvas för större antal rese- och förrättningsdagar än som i verkligheten användas, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t, till förtydligande af Resereglementet den 10 November 1865, täcktes meddela sådana föreskrifter, att traktamente för tjensteresor icke må utgå för större antal rese- och förrättningsdagar, än som i verkligheten användas, samt att förrättningsman sålunda ej må uppbära mera än ett traktamente för samma dag.

Herr *Key* har begärt att få antecknadt, det han vid behandlingen af detta ärende i Utskottet ej deltagit.

STOCKHOLM, TRYCKT HOS SAM. RUMSTEDT, 1870.